

MORÁLNE HLADISKÁ SÚVISIACE S NOVÝMI OČKOVACÍMI LÁTKAMI PROTI COVIDu-19

*Predsedovia Doktrinálneho výboru a Výboru pre Pro-Life aktivity
Konferencie katolíckych biskupov USA*

I. MORÁLNE OBAVY SÚVISIACE SO VZNIKOM OČKOVACÍCH LÁTOK¹

Tak ako to neúnavne hlásal svetu svätý pápež Ján Pavol II., „Cirkev vždy učila a naďalej učí, že plod ľudskej prokreácie má od prvého momentu svojho jestvovania právo na bezvýhradnú úctu, aká morálne prislúcha ľudskej bytosti v jej integrite a telesnej a duchovnej jednote.“² Cirkev, priznávajúc náležitú úctu každému členovi ľudského pokolenia, nepripúšťa a ani nikdy v minulosti nepripúšťala potrat: „Kresťanská tradícia ... od počiatku až do našich čias hovorí jasne a jednomyselne, keď umelý potrat kvalifikuje ako zvlášť vážnu morálnu nezriadenosť.“³

Z tejto úcty voči ľudskej osobe sa Konferencia katolíckych biskupov USA (USCCB), v spolupráci s inými organizáciami, ktoré sa zasadujú za ochranu ľudského života, angažovala v kampani obhajujúcej výrobu očkovacej látky proti COVIDu-19, ktorá nemá prepojenie na potrat. Napríklad v apríli 2020, štyria biskupi USCCB, predseda Doktrinálneho výboru, predseda Výboru pre domácu spravodlivosť a ľudský rozvoj, predseda Výboru pre Pro-Life aktivity a predseda Subkomisie pre záležitosti zdravotnej starostlivosti, spolu s predstaviteľmi dvadsiaticich organizácií, požiadali listom Komiséra Administratívy Spojených štátov pre potraviny a liečivá, aby pomohol zabezpečiť „prístup všetkým Američanom k očkovacím látkam, ktoré nebudú nijak prepojené s potratom“. Signatári poukázali na to, že nie je potrebné použiť morálne kompromitované bunkové rady na výrobu vakcíny proti COVIDu-19, alebo akejkolvek inej vakcíny. Iné bunkové línie alebo procesy, ktoré nezahŕňajú bunky z potratov, sú dostupné a bežne sa používajú na výrobu iných očkovacích látok.

Zatiaľ čo niektoré farmaceutické spoločnosti pracovali na vývoji vakcíny na COVID-19 bez akéhokoľvek použitia morálne kompromitovaných bunkových radov, iné využili takéto bunkové rady buď v návrhovej

¹ Existujú aj iné obavy vzhľadom k vzniku očkovacích látok na zastavenie pandémie COVIDu-19, ako napríklad dostupnosť očkovania a inej liečby chudobným a rozvojovým krajinám. Avšak tento dokument sa obmedzí len na otázku vzťahu medzi vakcínami a potratom.

² Evangelium Vitae, č. 60.

³ Evangelium Vitae, č. 61.

a vývojovej fáze alebo vo fáze výroby, alebo v oboch. Ďalšie využili morálne kompromitované bunkové rady len pri potvrdzovacom teste účinnosti očkovacej látky. To vedie mnohých ľudí, ktorí vnímajú posvätnosť ľudského života, k otázkam, či je etické akceptovať niektorú z vakcín, ktoré majú nejakú spojitosť s potratom.

Svätá stolica ponúka, prostredníctvom Kongregácie pre náuku viery a Pápežskej akadémii pre život, usmernenie v otázke, či je morálne prípustné dať sa zaočkovať látkou, ktorá bola vyrobená s použitím morálne kompromitovaných bunkových línií.⁴ Kongregácia pre náuku viery, ako aj Pápežská akadémia pre život, zdôrazňujú zásadnú morálnu povinnosť konať dobro, a tým sa čo najviac dištancovať od nemorálneho skutku inej strany, akým je potrat. Tak sa vylúči spoluúčasť na nemorálnom skutku druhého a predíde sa pohoršeniu, ktoré hrozí, pokiaľ by druhí vnímali tieto skutky ako ignorovanie alebo minimalizovanie zlého skutku. Naša láska k blížnemu by nás mala viesť k tomu, aby sme predchádzali pohoršeniu, ale nesmieme zanedbať ani tak vážnu povinnosť, akou je prevencia pred smrteľnými infekciami a šírením nákazy medzi zraniteľnými len preto, aby sa predišlo možnému pohoršeniu.

Svätá stolica poukazuje na to, že existujú rôzne stupne zodpovednosti v spoluúčasti na cudzích zlých skutkoch. Pokiaľ ide o osoby zapojené do vývoja a výroby očkovacích látok, Kongregácia pre náuku viery vysvetľuje, že „v organizáciách, ktoré používajú bunkové rady pochybného pôvodu, nie je zodpovednosť tých, ktorí rozhodujú o ich použití rovnaká ako u tých, ktorí nemajú rozhodujúce slovo pri takýchto rozhodnutiach“.⁵ Pokiaľ ide o morálnu zodpovednosť tých, ktorí sú len príjemcami očkovania, Kongregácia tvrdí, že v prípade vážneho zdravotného ohrozenia je možné odobriť použitie „vakcíny, ktorá bola vyvinutá s použitím bunkových radov s pochybným pôvodom, pričom je potrebné mať na pamäti, že každý má povinnosť vyjadriť svoj nesúhlas a žiadať, aby jeho zdravotnícky systém sprístupnil iné typy očkovacích látok“.⁶

Konkrétnym príkladom, kedy ide o dostatočne vážne dôvody na súhlas s očkovaním, aj keď bola očkovacia látka vyvinutá s pomocou bunkových radov derivovaných z potratených plodových buniek, je prípad ružienky

⁴ Kongregácia pre náuku viery, Inštrukcia Dignitas Humanae o niektorých otázkach bioetiky“ (2008), č. 35-36; Pápežská akadémia pre život, „Morálne úvahy o vakcínach pripravených z buniek získaných z abortovaných ľudských plodov“ (9. júna 2005) uverejnené v National Catholic Bioethics Quarterly 6:3 (2006): 541-49, a Nóta k problematike očkovania v Taliansku (31. júla 2017): <http://www.academyforlife.va/content/pav/en/the-academy/activityacademy/note-vaccini.html>.

⁵ Kongregácia pre náuku viery, Inštrukcia Dignitas Humanae, č.35

⁶ Kongregácia pre náuku viery, Inštrukcia Dignitas Humanae, č.35

(rubeoly).⁷ Najväčším nebezpečenstvom pri šírení ružienky je, že kongenitálny rubeolový syndróm zasahuje ešte nenarodené deti, pokiaľ sa infikuje ich matka v tehotenstve. Kongenitálny rubeolový syndróm môže spôsobiť spontánny potrat a široký rámec vážnych poškodení u dieťaťa. Jediná dostupná vakcína však bola vyvinutá za pomoci bunkových radov z potrateného plodu. V takom prípade sú rodičia oprávnení dať zaočkovať svoje deti proti rubeole, nielen aby predišli následkom ružienky u svojich detí, ale aj aby sa v dôsledku tohto očkovania, čo je rovnako dôležité, predišlo tomu, že by ich deti prenášali ružienku, ktorej šírenie môže spôsobiť ochorenie u zraniteľných tehotných žien, čím sa vystavujú nebezpečenstvu ich životy a životy ich nenarodených detí.

Je dôležité poznamenať, že výroba očkovacej látky proti rubeole (alebo novej očkovacej látky na COVID 19)⁸ neobsahuje bunky odobraté priamo z tela potrateného dieťaťa. Bunky odobraté pri dvoch potratoch v 60. rokoch 20. storočia sa replikovali v laboratóriu, čím sa vytvorili dva bunkové rady, ktoré je možné reprodukovat' znova a znova, do nekonečna. Na výrobu vakcín proti rubeole sa stimulujú bunky z týchto bunkových radov na tvorbu látok potrebných pre vakcínu. Neznamená to teda, že by na výrobu vakcíny bolo potrebných stále viac buniek z ďalších a ďalších potratov.

II. NAJNOVŠIE VAKCÍNY NA COVID-19

Súčasná pandémia COVID-19 spôsobila situáciu, ktorej okolnosti pripomínajú situáciu s rubeolou. Po prvé, zatiaľ nie je dostupná alternatívna vakcína, ktorá by nemala žiadne spojenie s potratom. Po druhé, ohrozenie verejného zdravia je veľmi veľké, čo dokazujú milióny infikovaných na celom svete a státisíce mŕtvych len v samotných Spojených štátoch amerických. Po tretie, najväčším účinkom očkovania v mnohých prípadoch nemusí byť ochrana, ktorú poskytne samotnému očkovanému, ktorý môže mať pomerne pevné zdravie a u ktorého sa nepredpokladá vážne ohrozenie chorobou. Najväčším účinkom je skôr ochrana, ktorú poskytne ohrozeným osobám, ktoré by choroba zasiahla pri vystavení sa kontaktom s tými, ktorí sú infikovaní.

Aktuálne nám boli predstavené tri vakcíny s dokázaným účinkom, ktoré budú veľmi pravdepodobne dostupné už v najbližších mesiacoch, od

⁷ Pápežská akadémia pre život, „Morálne úvahy o vakcínach“, 548, zvlášť č. 16

⁸ Bunkový rad použitý pri troch nových vakcínach na COVID19, známy ako bunkový rad HEK293, pochádza z obličkového tkaniva z tela dieťaťa potrateného v Holandsku v roku 1972.

spoločností Pfizer, Moderna, a AstraZeneca. Prípady prvých dvoch je v zásade rovnaký. Ani Pfizer ani Moderna nepoužili kompromitované bunkové rady pri projektovaní, vývoji a výrobe vakcíny. Avšak jeden potvrdzujúci test prebehol u oboch očkovacích látok na bežne používaných, ale kompromitovaných bunkových radoch HEK293. Preto, i keď ani jedna z vakcín nie je celkom bez prepojenia na morálne kompromitované bunkové rady, v tomto prípade je prepojenie veľmi vzdialené od pôvodného zla potratu.

S ohľadom na závažnosť súčasnej pandémie a chýbajúce dostupné alternatívne vakcíny, sú dôvody akceptovať nové vakcíny, proti COVIDu-19 od spoločností Pfizer a Moderna dostatočne vážne, aby bolo ich použitie opodstatnené, napriek tomu, že majú vzdialené spojenie s morálne kompromitovanými bunkovými radmi.⁹ Navyše by sa malo očkovanie proti COVIDu-19 vnímať ako skutok lásky voči ostatným členom spoločenstva.¹⁰ Takto by sme mali vnímať bezpečné očkovanie proti COVIDu-19 ako skutok lásky voči blízkym a ako súčasť našej morálnej zodpovednosti za spoločné dobro.¹¹

Vakcína od spoločnosti AstraZeneca je morálne viac kompromitovaná. Bunkový rad HEK293 bol použitý vo fáze návrhu, vývoja a výroby tejto vakcíny, ako aj pri potvrdzovacom testovaní. Súčasná vakcína na rubeolu, aj keď bola vyvinutá skôr, stojí na morálne kompromitovaných bunkových radoch veľmi podobne ako novo vyvinutá vakcína od spoločnosti AstraZeneca. Vakcína od spoločnosti AstraZeneca je potrebné sa vyhnúť, pokiaľ sú dostupné jej alternatívy.¹²

Môže sa však stať, že niekto nebude mať reálnu možnosť voľby vakcíny, a ak, tak len za cenu oddialenia imunizácie, čo môže mať vážne dôsledky

⁹Nič z tohto dokumentu nemá za cieľ vyjadriť akýkoľvek názor na bezpečnosť alebo účinnosť akejkoľvek vakcíny vo všeobecnosti, alebo v konkrétnom prípade.

¹⁰ Mali by sme mať na zreteli, že niektorí ľudia nemôžu byť očkovaní, musia sa spoľahnúť na to, že zvyšok komunity nadobudne prostredníctvom očkovania imunitu, aby sa tak choroba nešírila naprieč spoločnosťou a nenakazila ich.

¹¹ Každá osoba, ktorá ochorí na COVID-19, sa stáva ďalšou záťažou pre zdravotnícky systém, ktorý bol v niektorých mestách, štátoch a národoch v ohrození nadmerného preťaženia.

¹²

Táto situácia je nejasná, pokiaľ ide o to, ktoré vakcíny budú kde dostupné. Viaceré faktory môžu ovplyvniť dostupnosť vakcín v každom regióne. Napríklad vakcína od spoločnosti Pfizer sa musí skladovať pri extrémne nízkych teplotách (okolo -62°C), čo môže skomplikovať jej distribúciu tam, kde sú vysoké teploty a kde chýba potrebná infraštruktúra. Existuje aj značná neistota s tým, ako a kto bude distribuovať a podávať vakcíny. Zdá sa, že je rozumné predpokladať, že bude len malá, alebo aj žiadna možnosť výberu v najbližšej budúcnosti. Výber vakcíny môže byť tiež obmedzený úvahou o bezpečnosti a účinnosti. Niektoré vakcíny môžu priniesť lepšie výsledky pri niektorých vekových skupinách, ako napríklad pri deťoch. Niektoré môžu byť vhodnejšie pre osoby s určitým zdravotným stavom.

na jeho zdravie a zdravie druhých. V takom prípade, tak ako pri akceptovaní očkovania na rubeolu s morálne kompromitovanou vakcínou, je očkovanie morálne prípustné, pre nedostatok alternatív a vážne ohrozenie verejného zdravia. V takom prípade je prijateľné akceptovať očkovaciu látku od spoločnosti AstraZeneca.¹³

III. VAROVANIE PRED BENEVOLENCIOU

Zatiaľ čo imunizácia nás a našich rodín proti COVIDu-19 s novými vakcínami je morálne prípustná a môže byť skutkom lásky k sebe a blíznym, nemôžeme dopustiť, aby sa tým zakrývala ťažká nemorálna podstata potratu. Pravdou je, že niekto môže mať ošoh zo zlého skutku z minulosti, bez toho, aby ten skutok zamýšľal alebo ho schvaľoval. Spojenie so zlým skutkom, ktorý prináša isté benefity, však môže mať korumpujúci vplyv na vnímanie samotného zlého skutku a tak sa môže stať, že sa ťažšie uznáva za zlý. Po skúsenosti výhod, ktoré vyplynuli zo zlého skutku, by mohol človek stratiť citlivosť pre vážnosť zlej podstaty skutku. Človek môže začať tolerovať daný skutok a môže ignorovať povinnosť robiť všetko, čo je možné, aby sa postavil zlému skutku. Ďalším hľadiskom je fakt, že pokiaľ niekto využíva výhody vyplývajúce zo zlého skutku, môže to ovplyvniť to, ako druhí vnímajú tento pôvodný zlý skutok a tým spôsobuje pohoršenie. Iní môžu mať tendenciu vnímať daný skutok ako menej zlý. Môžu interpretovať prijímanie výhod vyplývajúcich zo zlého skutku ako prejav toho, že sa daný skutok nepovažuje za naozaj zlý, čo naopak môže umenšiť ich cit pre nutnosť postaviť sa proti tomuto zlu. Môžu tiež premrhať príležitosti urobiť všetko, čo je možné, aby tomu zlu čelili. V oboch prípadoch by mohla byť výsledkom istá benevolencia voči zlému skutku.

Vedomí si tohto, by sme mali byť obozretní, aby nás nové vakcíny proti COVIDu-19 neotupili, alebo neoslabil naše odhodlanie postaviť sa samotnému zlu potratu a následne aj používaniu plodových buniek vo výskume.

ZÁVER

¹³ Pokiaľ by niekto odmietol očkovanie, mal by morálnu zodpovednosť prijať všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, že sa nestane prenášačom ochorenia druhým, a tieto opatrenia môžu zahŕňať aj istú formu vlastnej izolácie.

V súčasnosti svet čelí zdravotnej kríze. Počet úmrtí na COVID-19 je aktuálne takmer jeden a pol milióna na celom svete. V Spojených štátoch sa to číslo približuje ku 300,000. Vzhľadom na naliehavosť tejto krízy, nedostatok alternatívnych očkovacích látok a fakt, že prepojenie medzi potratom, ku ktorému došlo pred desiatkami rokov a očkovaním vakcínou, ktorá bola vyrobená v súčasnosti je veľmi vzdialené, očkovanie s novými vakcínami proti COVIDu-19 môže byť morálne opodstatnené za daných okolností.

Za nás, biskupov a všetkých katolíkov a mužov a ženy dobrej vôle, musíme naďalej robiť všetko, čo je v našich možnostiach, aby sme zabezpečili vývoj, výrobu a distribúciu vakcíny na COVID-19 bez akéhokoľvek prepojenia na potrat a pomohli zmeniť to, čo sa stalo štandardnou praxou pri väčšine lekárskeho výskumu, praxou, pri ktorej sa rutinne používajú isté morálne kompromitované bunkové rady ako samozrejmosť, bez zvažovania morálnej otázky ohľadom pôvodu týchto bunkových radov.

Mons. Kevin C. Rhoades
Biskup z Fort Wayne-South Bend
Predseda, Doktrínálny výbor

Mons. Joseph F. Naumann
Arcibiskup z Kansas City z Kansasu
Predseda, Výbor pre Pro-Life Aktivitu